

Η ΕΛΛΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗ

Περιγραφή του άρχοντικού.—Ο Κουντουριώτης εν μέσω των προκρίτων.—Η σύζυγος και τα τέκνα του.—Η πεντάμορφη Κουντουριωτοπούλα.—Ο Κανάρης, ο Τομπάζης, ο Γρίβας, η Μπουμπουλίνα.—Τά φιλόδοξα σχέδια της Μπουμπουλίνας και ο γάμος της.—Η ζωή στην Ύδρα.—Στον πάφωνα του Σαχτούρη.

(Επειδή βέβαιον πως δίνουμε μια ξεχωριστή ενδιαφέρουσα εισιδα στους αναγνώστας μας, δημοσιεύοντας τας κατοπείας έντυπώσεις περὶ τῆς Ύδρας καὶ τοῦ Λαζ. Κουντουριώτη, τοῦ Γουλιέλμου Τάουσσεν Ουδάσκιον, ἀποτόνου τοῦ ἐλευθεροῦ τῆς Ἀμερικῆς Ουδάσκιον. ὁποῖς εὐρισκῆτο στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐπαναστάσειν καὶ ἔλαβον μέρος εἰς διαφόρους μάχας.)

Κατὰ τὰς συνεχῆς στὴ νῆσον ἐπισκέψεις μου, ὁ προύχων αὐτῆς Λάζαρος Κουντουριώτης, μ' ἐφιλοξένησε προθυμότετα εἰς τὸ ἀρχοντικόν του σπιτί. Θά σις περιγράψω λοιπὸν πρώτα πρῶτα τὴν μεγάλην αἰθουσάν του οἴκου Κουντουριώτη, στὴν ὁποία με πρωτοδέχθησαν ὅταν ἔφθασα στὴν Ύδρα, με τὸ πλοιο^{Σκύλα}. Ἡ αἰθουσα αὐτὴ ἦταν τετράγωνη, εἶχε δὲ μιά πόρταν σὲ μιά ἀπὸ τὰς γωνίας τῆς. Τὸ μισὸ τοῦ πατώματος δὲν ἦταν στραμμένον. Στὸ μέρος αὐτὸ ὑπήρχαν παρατεταγμένα καθίσματα σφύραξιν στὸν τοίχον, ἐπὶ τὸ εὐρωπαϊκώτερον. Τὸ ἄλλο μισὸ μέρος τοῦ πατώματος ἦταν στραμμένον με τὰ πόδια, στὸ βάθος δὲ αὐτοῦ ὑπῆρχε εὐρύχωρον, ἀναπαυστικὸν κυβάσιον. Δεξιά τῆς εἰσόδου ἐκάθητο ὁ Κουντουριώτης, πλάι στὸν νιβάσιον, ἐπάνω σὲ ἐνα κήθισμα, κοντὸ στὸ τζάκι. Ὅταν τὸν ἐπισκέψθημ' ἐβλεπε κ' ἐκάθητο στὴν ἄκρην τοῦ νηριανοῦ, ἀπέναντι του, ἀπὸ τότε δὲ ἡ θέσις αὐτὴ ἦταν ἡ τακτικὴ μου, ὅταν πάγαινα σπιτί του.

Καθήμενος ἀπέναντι τοῦ Κουντουριώτη καὶ κιντὰζόντας τον ἀλτσανόμον ἀληθινὸ θάυμασόν. Προκρίτοι Ὑδραῖοι τὸν ἐκρίνον ὡς καὶ συζητοῦσαν μαζὺ του καὶ τοῦ λητοῦσαν τὴν γνῶμην του γὰρ διάφορος ὑποθέσεις τοῦ νησιου καὶ δικαίας τῶν. Ἡ πόρταν τῆς αἰθούσης ἔμενε διαρκῶς ἀνοικτή.

Ὅταν ἐμείναμε ὁμόν μιλήσει με τὸν σκυθρωπὸν καὶ ἀξιοπρεπὲν αὐτὸν ἀρχοντα ἐπὶ διαφόρον πολιτικῶν καὶ πολεμικῶν λητημάτων. Διαρκῶς ὅμως τὰ μάτια μου γυρίζον πρὸς τὸν διάδρομον τοῦ σπιτιοῦ, ἀπ' ὅπου περνοῖσε σὰν ὄψασια, σὰν ὄνειρον, σὰν νεράϊδα, ἡ πεντάμορφη Κουντουριωτοπούλα. Τὶ κάλλος! Τὶ θελκτικότης! Τὶ γοητεία!... Ἐγὼ κατανῆσει κατόπινα νὰ τὴν βλέπω καὶ στὰ ὄνειρά μου!...

Τὸ πιὸ γρηγορικὸ σύμπλεγμα μετὰ στὴν αἰθουσάν τὸ ἀποτελοῦσαν οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Κουντουριώτη, εὐγενεῖς τὴν μορφὴν νέοι, ἰσάμενοι κοντὰ στὴν πόρταν με τὰ χέρια σταματωμένα στὰ στήθους.

Οἱ υἱοὶ τοῦ προκρίτου δὲν κάθησαν ποτὲ μπρὸς τὸν πατέρα τους. Ἐν τούτοις φερματίζον μαζὺ του στὸ ἴδιον τραπέζι. Καὶ οἱ ἄλλοι προκρίτοι γερνοῦν με σεβασμὸ στὸν Κουντουριώτη. Κάθησαν γύρω του σταυροπόδι καὶ συζητοῦν χαλιζόντες τὰ μακρὰ τους τομπουκιά, τὰ ὁποία φτάνουν ὡς τὴν μέση τῆς αἰθούσης.

Τὴν ἐπομένη τῆς ἀφίεξός μας στὴν Ύδρα ἐγγνώρισαν τὸν Τομαζῶν, ἀδελφὸν τοῦ ἐν Πυλὸν θανόντος, τὸν Κανάρη καὶ τοὺς Τομπάζηδες. Ὅλοι αὐτοὶ κατεῖχον εἰς τὴν Ύδρα ὁσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιτροπὴν καὶ τὰ πλοῖα, τὴν δευτέραν μετὰ τοὺς Κουντουριωτῆδες θείων. Ὅ. Ἐμμανουήλ καὶ Ἰακωβὸς Τομπάζης διεψήγαν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως σπουδαῖο ἐμπόριον μετὰ τοῦ πασιὰ τοῦ Αἰγύπτου.

Ὅταν μάλιστα ἐξερῶσάν ἡ ἐπαναστάσις εἶχαν στὰ χέρια τους ἑξ ἐπιμυριάδες γρόσια, ἀνήκοντα στὸν Μεχμέδ Ἀλῆ. Ἐν τούτοις δὲν τὰ κατεκράτησαν. Ἀντιθέτως ἡ πρώτη τους φροντίς ὑπῆρξεν νὰ στείλουν τὸ ποσὸν αὐτὸ στὸν ἔχθρον των πλεόν σατραπήν, ὁ ὁποῖος ἔμελλε καταπάντης γὰρ τὴν τιμωρητῆν αὐτοῦ.

Ἐκτός των ἄλλων, γνώρισαν στὴν Ύδρα καὶ τὸν Γρίβαν, τὸν γαμβρὸν τῆς Μπουμπουλίνας. Ὁ Γρίβας, νεανίας τολμηρὸς καὶ ὁρμητικὸς, γεννῆθηκε στὴ Ρουμέλι καὶ ἔχει «un beau physique» ὁπως λέγουν οἱ Γάλλοι. Ἡ ῥωσῖς Μπουμπουλίνα, γυναίκα πολὺ φιλόδοξος, βλέπουσα ὅτι ἐξασκεῖ ἀπεριόριστῃ ἐπιτροπῇ τοὺς νησιώτες, ἀρχισε νὰ ὀνειρευέται, τίποτε περιαιρότερον τίποτε ὀλιγώτερον, τὴν ἐπὶ ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος κυριαχίαν! Ἄγωνιστ' ὅμως στοὺς στρατιώτες, καὶ ἴδια στοὺς ὀρεινοὺς δὲν θὰ μπορούσε νὰ ἐπικρατῆσει χωρὶς αὐτοῦ. Γι' αὐτὸ σκέψθηκε νὰ παντρευτῆ ἀνθρωπὸν ἔχοντα τὰ ἀναγκαῖα προϋπόστα γὰρ ν' ἀναλάβῃ τὴν γενικὴν τοῦ στρατοῦ ἀρχηγίαν. Καὶ κατὰ πρόθεσιν τῆς ὑπέδειξαν ὡς τοιοῦτον τὸν Πάνον Κολοκοτρώνην. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἔστρεψε τὰ βλέμματά τῆς πρὸς τὸν Γρίβαν, μετὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἠνώθη. Οὐδέποτε ὅμως ἐπραγματοποίηθ' τὸ ὄνειρόν της, ὄνειρον ὀλοκλήρου τῆς ζωῆς τῆς.

Τὰς τέσσαρες ἡμέρας τῆς πρώτης ἐν Ύδρα διαμονῆς μου, ἀν καὶ φιλοξενουμην στὸ ἀρχοντικὸ σπιτί τοῦ Λαζάρου Κουντουριώτου, ἐν τούτοις ποτὲ δὲν ἀντίκρισα τὴν σύζυγον αὐτοῦ καὶ τὴν

ποὺ δὲν πατοῦσαν ὅταν ἦσαν ἐκεῖ ἑξόνον. Ἐν τούτοις ὅταν τὰς ἐμορφες βραδιῆς ὁ Κουντουριώτης ἐκάθητο στὸ μπαλκὸν ἢ στὴν ταράσσαν του, ἐν μέσω των ἑξόνων του, ἡ σύζυγος του ἄρχοντα καὶ μὰ ἐκρατοῦσε συντροφίαν. Ἀπὸ τὴν ταράσσαν αὐτὴ τοῦ ἀρχοντικού τοῦ Κουντουριώτη ἡ θεὰ ἦταν ὑπέροχος!

Ἡ σύζυγος τοῦ Κουντουριώτη ἐθύμιε οἰκοδόποιαν των ἀρίστον χρόνον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἦτο ἀξιοπρεπὴς καὶ ἡ μορφὴ τῆς εἶχε κατὰ τὸ μεγαλοπρεπές. Πρὸς τὸν σύζυγον τῆς δὲ ἀποσκιωμένη, υπεργαμπούσε δὲ τὰ τέκνα τῆς, τὰ ὁποῖα ἐκάθητο μετὰ αὐτῆς καὶ τοῦ συζύγου τῆς, σεμνὰ, ἀρεποῦνη, μετὰ τὰ μαῦρα μαλλιά τους φιλαρέσκως σιγμένα στοὺς ὄμους των.

Ἐθαύμαζα τὴν εὐφρασίαν των υἰῶν τοῦ ἀρχοντος, των ὁποῖων ἡ φροσύνη ἦταν γραφικώτατες. Φοροῦσαν ἀσκήους ἀπὸ λεπτὸν μετῆσι, πανταλονὰ ὡς τὸ γόνα καὶ τλατὸ λζωνάρι. Κάτω τοῦ γόνατος τὰ πόδια τους ἦσαν γυμνὰ! Ὁ νεώτερος ἀπὸ αὐτοὺς μοῦ ἔκαμε προθυμὸς καὶ τὸν διδάσκαλον τῆς γλώσσας. Χτύπησε μετὰ τὸ χερί του τὸ κἄθισμά μου καὶ μοῦ εἶπε:—«Σχμνῖν». Ἐδῆεις ἔπειτα τὴν σεληγήνην καὶ μοῦ εἶπε:—«Φεγγάρη».

Ἐν τῷ μετὰ οἱ προκρίτοι συζητοῦσαν μετὰ τὸν οἰκοδεσπότην ἡ σῦχός γὰρ τὰς τύχας τοῦ ἀγῶνος κατὰ των Τούρκων. Μοῦ ἔκαμην ἐντύπωσιν ἡ ἡμέραν των ἀνθρώπων αὐτῶν καὶ ἡ βεβαιότης των γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος.

Ἰδίως μὰς ἔκαμην ἐξαιρετικῆς ἐντύπωσιν κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ὁ ἀρχηγὸς των νησιωτῶν αὐτῶν, ὁ Λάζαρος Κουντουριώτης. «Θεὸς μου!—ἀνέκραξα— ποτὲ μου δὲν εἶδα τόσον μεγαλοπρεπὲν ἄνδρα!...»

Τὴν μεγαλύτερη θυγατέρα τοῦ Κουντουριώτη εἶδα γὰρ πρώτη φορὰ, κατὰ τὴν δευτέραν εἰς τὴν νῆσον ἐπιπομπῆν μου, πρὸς τῆς εἰς Σμύρνην ἀποδημίαν μου. Ὁ ἥλιος κατέβαινε ἀγρὰ πρὸς τὴν δύσιν του. Ἐγύρισά το στὴν πλὴν τοῦ Κουντουριώτη ποῦ ἐφιλοξενουμην, ἀπὸ ἓνα περίπατο στὴν πόλιν, κ' ἐξήτησα τὴν πόρταν τοῦ ἀρχοντικού. Ὡ, τί εὐτυχία τότε!...Μοῦ ἀνοίξεν αὐτὴ ἡ θύρα!...Βρισκότανε ἴσως στὴν αὐλὴ καὶ θὰ νόμισε πως εἶπε ὁ πατέρας τῆς...

Χρῶσα φιλωρίαν ἐκοπέαζαν τ' ὄρατό της κεφάλι!...

Πανέμορφη καὶ ταραχμένη πολὺ, ἔσπεκετο ἐμπρὸς μου ἀμίλητη. Δὲν τὴν εἶχα ξαναδῆ ἀπατάλα ἀμέσως πως εἶπε αὐτὴ ἡ ὄραία Κουντουριωτοπούλα. Ἔβλεπα τὸ χερί εἰς τὸ στήθος, ὑπεκλήθην, ἐπρόφρασε τὸν τυπικὸ χαιρετισμὸ:—«Καλὴσπέρα σας»—καὶ ἐμπήκα στὸ σπιτί...

Αἱ ἐπισκέψεις στὴν Ύδρα γίνονται ἢ μετὰ τὰ ξεσημεράματα, ἢ κατὰ τὸ βραδῖον, ὅταν ἀνάβουν τὰ φῶτα. Δύο ὄραια μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου σπῶνεται τὸ τραπέζι γιὰ τὸ δείπνον καὶ οἱ ἑξόνι ἀποσύρονται. Ὅταν εἰσελθῇ κανεὶς εἰς ὕδραϊκὸ σπιτί του προσέρχον κανεὶς καὶ τομπουκί. Ὅταν εἶναι πρὸς μαζὺ μετὰ αὐτὰ σεβρίζουν καὶ γλυκοὶ με νερὸ. Ὁ κανεὶς, καὶ τὸ γλυκοὶ των Ὑδραίων μοῦ ἀρεσκόμενοι ὑπερβολικά.

Πλὴν τοῦ Κουντουριώτη καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους ὑδραίων χωρὶς στὰ εὐγενισμόνη. Τὸ Δεκεμβριο τοῦ 1824 βρισκόμονον κοντὰ τὸ Μεσολλόγγι, μένα σ' ἓνα Ύδραϊκὸ μικρὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖο μετέφερε πολεμοφόδια στὸ φρούριον τῆς πολιορκουμένης πόλεως. Περιμένα νὰ εὐθὺς τὴν κατάλληλν στιγμήν, γιὰ νὰ μπῶ στὸ Μεσολλόγγι, μὰ δυστυχῶς ἡ ἐλάϊδα μου αὐτὴ δὲν πραγματοποιήθηκε. Βρισκόμονον μετὰ στὸ πλοιαρὸ ἀρρωστός. Τὸ κρῖον ἦταν τσουχερὸ καὶ ἐν τούτοις δὲν μπορούσαμε ν' ἀνάψουμε φωτιά, γιὰτὸ πλοῖον εἶχαμε φορτωμένο μελαροῖτι. Χωρὶς λατρικὴ περιθάλψιν, χωρὶς ὀλίγη θερμὴ τροφή, νόμιζα πως ἔφθασαν τὰ τελευταία μου, ὅταν ἔξανα ἀνοίχῃ συγανῆσάμε τὸν μεγάλο καὶ ὄραϊον πάφωνα τοῦ ὑποναυάρχου Σαχτούρη. Ἄν καὶ ὑπῆρχε τότε ὁ φόβος ἐπιδημίου, ὁ Σαχτούρης, μὸλις ἔμαθε πως βρισκόμαθα στὸ πλοιαρὸ ἀρρωστός διάταξε καὶ με μετέφερεν στὸν πάφωνα, ὅπου μοῦ καίκε ἐξαιρετικῶς περιποιησῆς καὶ μὸςωσε τὴν ζωήν...

Σ Ο Φ Α Λ Ο Γ Ι Α

Ἡ γυναίκα εἶπε ὑποφερτῆ χωρίς ἀγάπην, μὰ ἀνυπόφορη χωρίς τιμήν.
***
Γιὰ νάχης φίλον πρέπει νὰ εἶσαι φίλος. Ἔμπερσον
***

ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΤΑΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ "ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ",
ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΙΚΕΣ, ΦΗΜΟΤΑΤΕΣ
Ο Τόμος 12

Ἄν τις ἀναγνῷ τὰς ἐκδόσεις τῆς "Μπουκετο", ἀναμφιβόλως ἐκτελέσει τὰς ἐπιδημίας τῆς ἀνάγνωσης, ὅτι κατὰ τὰς ἐκδόσεις αὐτὰς, ὅχι ὁ μὸς στὴν αἰθουσάν των δεξιώσεων ἢ στὴν τραπεζαρία, δ-

Ἄν τις εἶχῃς χίλιους φίλους δὲν ὑπάρχει φόβος νάχης κανένα. Ὅταν ὅμως ἔχεις ἓνα ἐχθρὸν θὰ τὸν βρῆς παντοῦ μπρὸστά σου. Ἄλῃς Βέν Ἀμπεῦ Ταλέβ